district) cemetery and, to LCCH order, set limits of its territory. The total area of 99.6 m^2 was investigated. It was established that the territory of the cemetery was inhabited as early as various periods of the Stone and Bronze Ages. In mixed layers cremated bones were found. It is presupposed that they were wind-swept from graves of the 13th–14th centuries. After introduction of Christianity, dead bodies were also buried there, over the horizon of these graves. 9 primary burials were investigated. Basing on humble burial items, they may be dated to the end of the 14th–15th centuries. Since the 2nd half of the 17th century, over the horizon of this cemetery, cultural layers related to economical activities have been depositing.

SNEIGIŲ SENKAPIS

Virginija RAMANAUSKAITĖ-OSTAŠENKOVIENĖ

2001 m. pavasarį Šiaulių miškų urėdija Gulbino miške (Verbūnų girininkija, Šiaulių r.) 27-ajame miško kvartale pradėjo ruošti miško kirtimą žvyryno eksploatavimui. Sneigių kaimo gyventojas A. Gelžinis šioje vietoje kasdamas žvyrą aptiko žmogaus kaulus. Tarp atidengtų kaulų buvo rastas geležinio peilio fragmentas ir akmeninis galąstuvas. Atvykus archeologams paaiškėjo, jog ŠR kalvelės dalyje, šalia miškininkų iškastos duobės atidengti žmogaus kaulai, kurių dalį buvo iškasę prokuratūros darbuotojai.

Remdamasis aukščiau pateiktais duomenimis, ŠAM Archeologijos skyrius atliko archeologijos žvalgomuosius tyrimus Gulbino miške (Sneigių k.), spėjamo senkapio vietoje.

Archeologijos žvalgomieji tyrimai buvo vykdomi Gulbino miško žvyryne, t. y. neaukštoje kalvelėje, esančioje apie 0,6 km į ŠR nuo vieškelio, sukančio iš kelio Kužiai–Verbūnai ir vedančio į Gulbino mišką, kairiajame ištiesinto Obrynos (dar vadinamo Gulbino) upelio krante, pačiame Gulbino miško pakraštyje, besiribojančiame su Sneigių kaimo laukais. Tai nedidelė, 70x50 m dydžio žvyro kalvelė. Prieš pradedant ruošti žvyryną eksploatavimui kalvelė buvo apaugusi septyniasdešimties metų senumo mišku. Atliekant parengiamuosius darbus, miškas buvo iškirstas, nuvalytas 20–30 cm storio miškožemio sluoksnis ir atidengtas žvyras. Žvyro kokybei bei sluoksnio storiui nustatyti kalvelės Š dalyje buvo iškastos dvi iki 2 m gylio duobės. Vienoje iš jų vizualiai apžiūrint kalvelę, po užslinkusiu žvyru, 70 cm gylyje buvo aptikta neišjudinta žmogaus kaukolė, veidine dalimi atsukta į R (suardytas kapas 3). Likusi skeleto dalis sunaikinta kasant žvyrą.

Tyrimų metu Š ir ŠR kalvelės dalyse iškastos trys bandomosios perkasos, kurių bendras plotas – 38,5 m^2. Perkasoje I, iškastoje toje vietoje, kur buvo aptikti žmogaus griaučiai, 20 cm gylyje nuo žvyryno paviršiaus atidengti prokuratūros

darbuotojų iškasto mirusiojo kojų kaulai (kapas 1). Mirusysis palaidotas aukštielninkas, kojos ištiestos, kaukolė ir rankų kaulai nukasti. Kapas orientuotas į V (270°). Mirusiojo kojūgalyje atkastas 35x25x15 cm dydžio akmuo. Preparuojant kapą, maždaug mirusiojo krūtinės srityje aptiktas žalvarinis žiedas praplatintu priekiu su įrėžtais ženklais. Tam pačiam kapui turėtų priklausyti ir anksčiau rasti geležinio peilio fragmentas ir akmeninis galąstuvas.

0,8 m į Š nuo kapo 1 rastas gerai išlikęs kapas 2. Ovalo formos kapo duobė išryškėjo 38 cm gylyje nuo žvyryno paviršiaus. 42 cm gylyje atidengti žmogaus griaučiai. Šis kapas, kaip ir kapas 1, orientuotas į V (270°). Mirusysis palaidotas aukštielninkas, galva ant dešiniojo šono, rankos sudėtos ant dubens, kojos ištiestos. Virš kairiojo dubens kaulo aptikta geležinė keturkampė diržo sagtis. Ant dešiniojo dubens kaulo, beveik lygiagrečiai stuburui rastas labai sukorodavęs geležinis kriauninis peilis. Kape palaidotas vyras.

Nukasant viršutinį sluoksnį visoje perkasoje I buvo iškasama daug pavienių žmogaus kaulų. Į R nuo kapo 1 aptikta 45x70 cm dydžio duobė, kurioje buvo užkasti mažiausiai dviejų mirusiųjų kaulai (duobė 1). Prie perkasos I Š sienelės atidengtas dar vienos kapo duobės kampas.

Į P nuo perkasos I iškastose perkasose II ir III, kurių bendras plotas 24 m^2, kapų ar atsitiktinių radinių nebuvo aptikta.

Archeologijos žvalgomųjų tyrimų metu nustatyta, jog žvalgytoje žvyro kalvelėje Sneigiuose yra viduramžių senkapis. Tai, kad dviejose perkasose nebuvo aptikta kapų, rodytų, jog senkapis yra retai užlaidotas arba kapai išsidėstę tik kurioje nors vienoje kalvelės dalyje. Perkasoje I aptikti kapai pagal jų radinius datuotini XVI a. antrąja puse – XVII a.

SNEIGIAI CEMETERY

In 2001 AMŠ carried out the survey in the Gulbinas forest (Sneigiai village), Šiauliai district, in the site of the presupposed cemetery. During the survey in the northern and northeastern part of the small hill, three test trenches with the total area of 38.5 m^2 were excavated. Two graves with burial items (a bronze ring with enlarged face, an iron hanging knife, an iron belt buckle), which were found in trench 1, allow dating the cemetery to the 2nd half of the 16th–17th centuries.